

The background features three vertical stripes on the left: a wide light pink one, a narrower teal one, and a narrow light beige one. On the right side, there is a pattern of small, light pink dots arranged in a grid that tapers off towards the top and bottom edges.

LYGIOS GALIMYBĖS IR KARJEROS KONSULTAVIMAS

Paulina Drėgvaitė

Klaipėda | 2024 11 29

ŠIANDIEN MES

Aptarsime

- Kas yra lygios galimybės?
- Kaip jos susijusios su karjeros konsultavimu?
- Kodėl jų užtikrinimas svarbus karjeros konsultavime?

Sužinosime

- Metodus, galinčius padėti
- Kolegių ir kolegų patirtis
- Nuorodas ateičiai

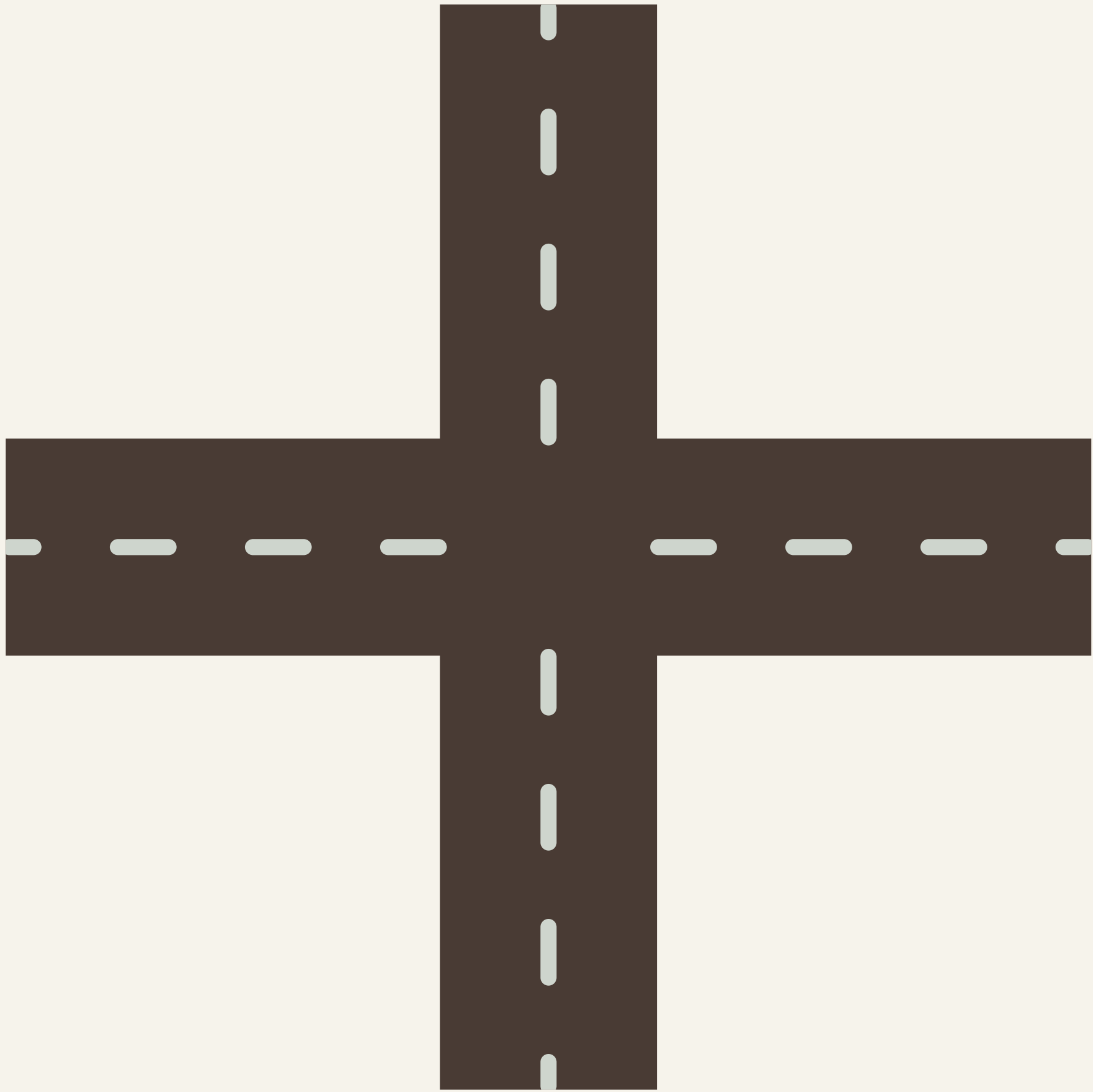
Susipažinkime!

**Kas yra lygios
galimybės?**

KAS YRA LYGIOS GALIMYBĖS?

Tai žmogaus teisių įgyvendinimas, nepaisant asmens lyties, rasės, tautybės, pilietybės, kalbos, kilmės, socialinės padėties, tikėjimo, įsitikinimų ar pažiūrų, amžiaus, lytinės orientacijos, negalios, etninės priklausomybės, religijos. Prigimtines žmogaus teises reglamentuoja tarptautiniai žmogaus ir piliečių teisių dokumentai ir Lietuvos Respublikos įstatymai.

Šaltinis: Lygių galimybių kontrolieriaus tarnyba

KAS YRA DISKRIMINACIJA?

Diskriminacija gali būti tiesioginė ir netiesioginė.

Tiesioginė diskriminacija – tai elgesys su asmeniu, kai lyties, rasės, tautybės, pilietybės, kalbos, kilmės, socialinės padėties, tikėjimo, įsitikinimų ar pažiūrų, amžiaus, lytinės orientacijos, negalios, etninės priklausomybės, religijos pagrindu jam taikomos mažiau palankios sąlygos, negu panašiomis aplinkybėmis yra, buvo ar būtų taikomos kitam asmeniui.

Šaltinis: Lygių galimybių kontrolieriaus tarnyba

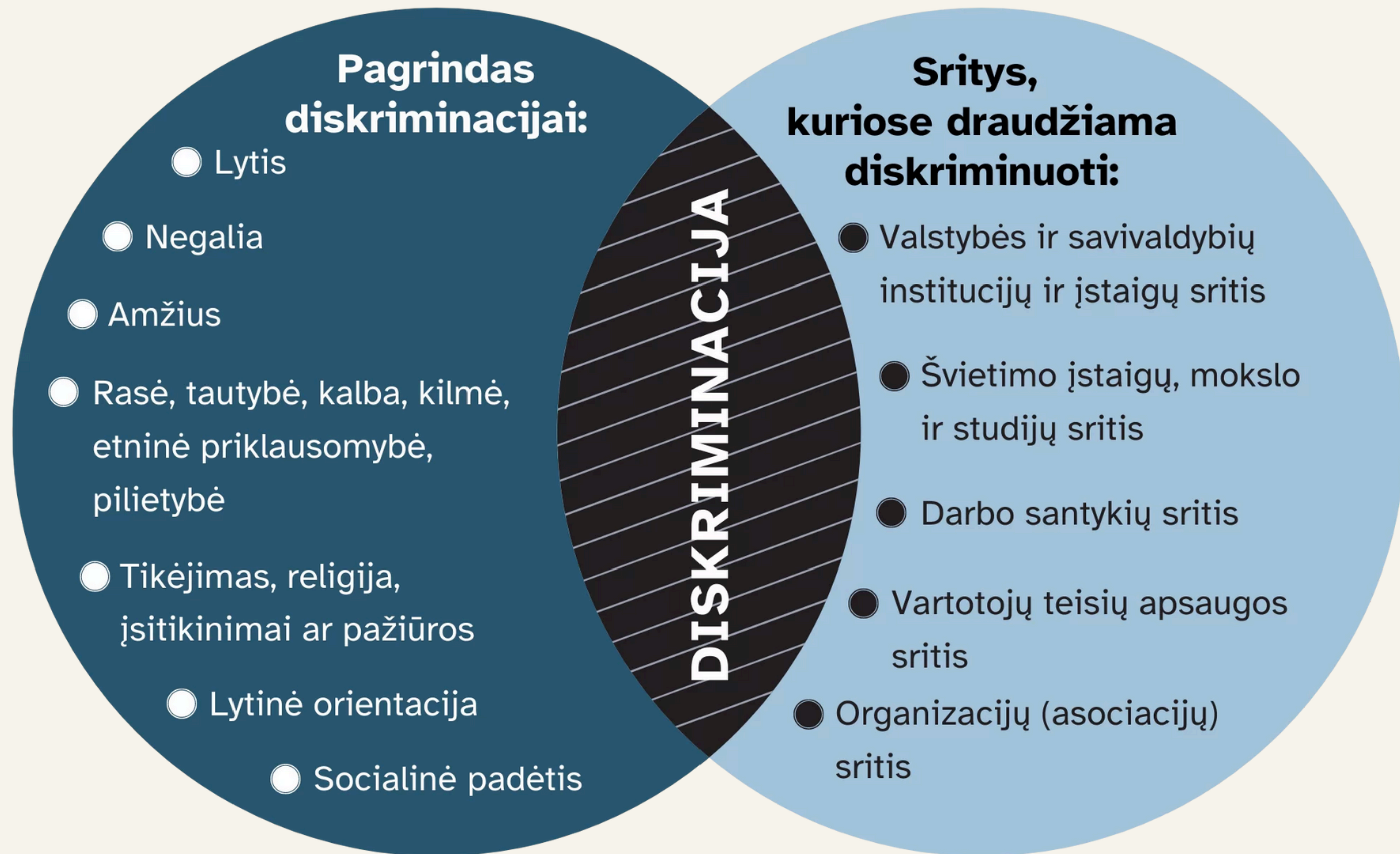

KAS YRA DISKRIMINACIJA?

Netiesioginė diskriminacija – tai veikimas ar neveikimas, teisės norma ar vertinimo kriterijus, akivaizdžiai neutrali sąlyga ar praktika, kurie formaliai yra vienodi, bet juos įgyvendinant ar pritaikant atsiranda ar gali atsirasti faktinis naudojimosi teisėmis apribojimas arba privilegijų, pirmenybės ar pranašumo teikimas lyties, rasės, tautybės, pilietybės, kalbos, kilmės, socialinės padėties, tikėjimo, įsitikinimų ar pažiūrų, amžiaus, lytinės orientacijos, negalios, etninės priklausomybės, religijos pagrindu, nebent šį veikimą ar neveikimą, teisės normą ar vertinimo kriterijų, sąlygą ar praktiką pateisina teisėtas tikslas, o šio tikslo siekiama tinkamomis ir būtinomis priemonėmis.

Šaltinis: Lygių galimybių kontrolieriaus tarnyba

Šaltinis: Lygių galimybių kontrolieriaus tarnyba

EQUITY

EQUALITY

EQUALITY:

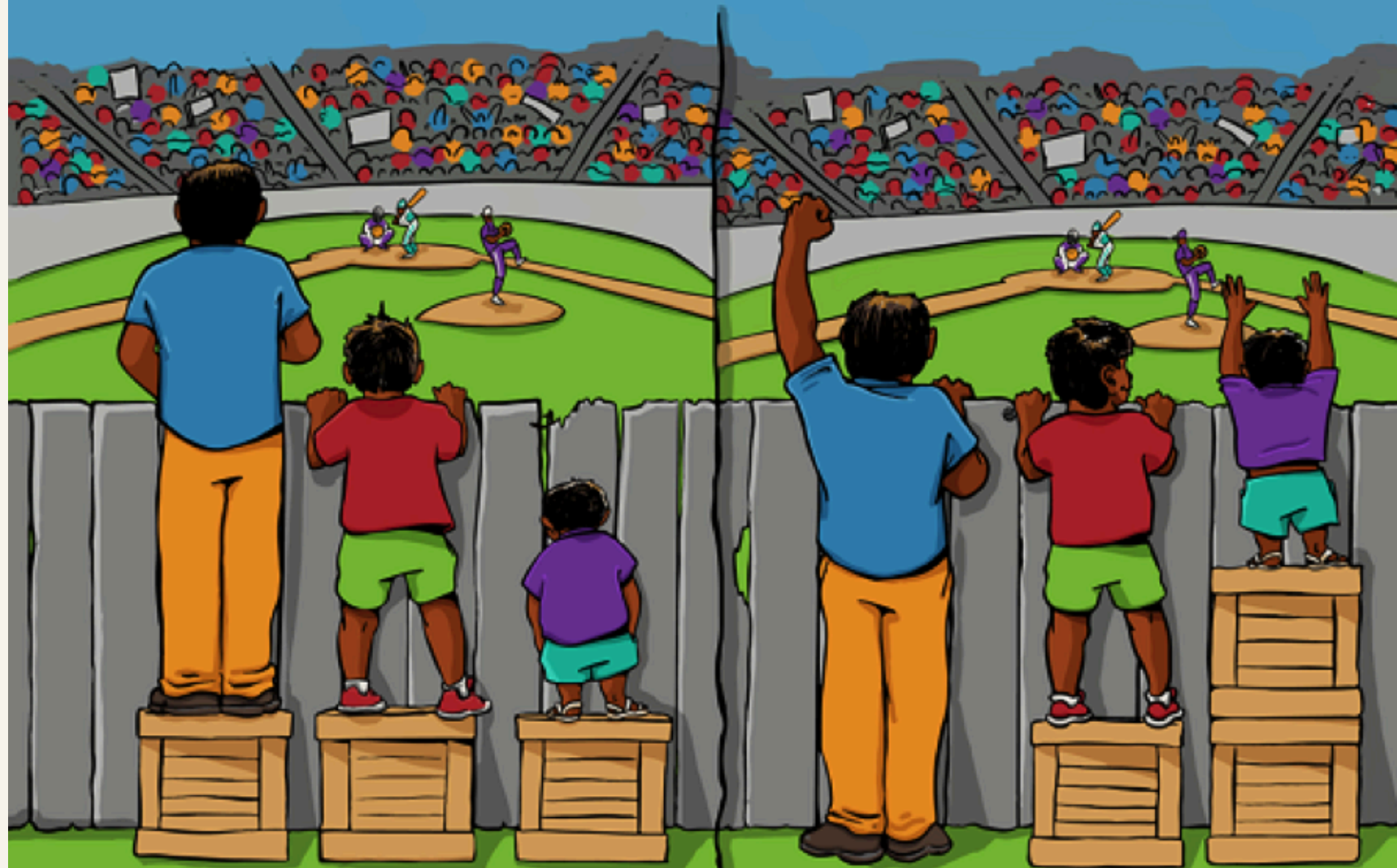
Everyone gets the same—regardless if it's needed or right for them.

EQUITY:

Everyone gets what they need—understanding the barriers, circumstances, and conditions.

EQUALITY

Equality = Sameness

Equality promotes fairness and justice by giving everyone the same thing.

BUT, it can only work *if everyone starts from the same place*. In this example, equality only works if everyone is the same height.

EQUITY

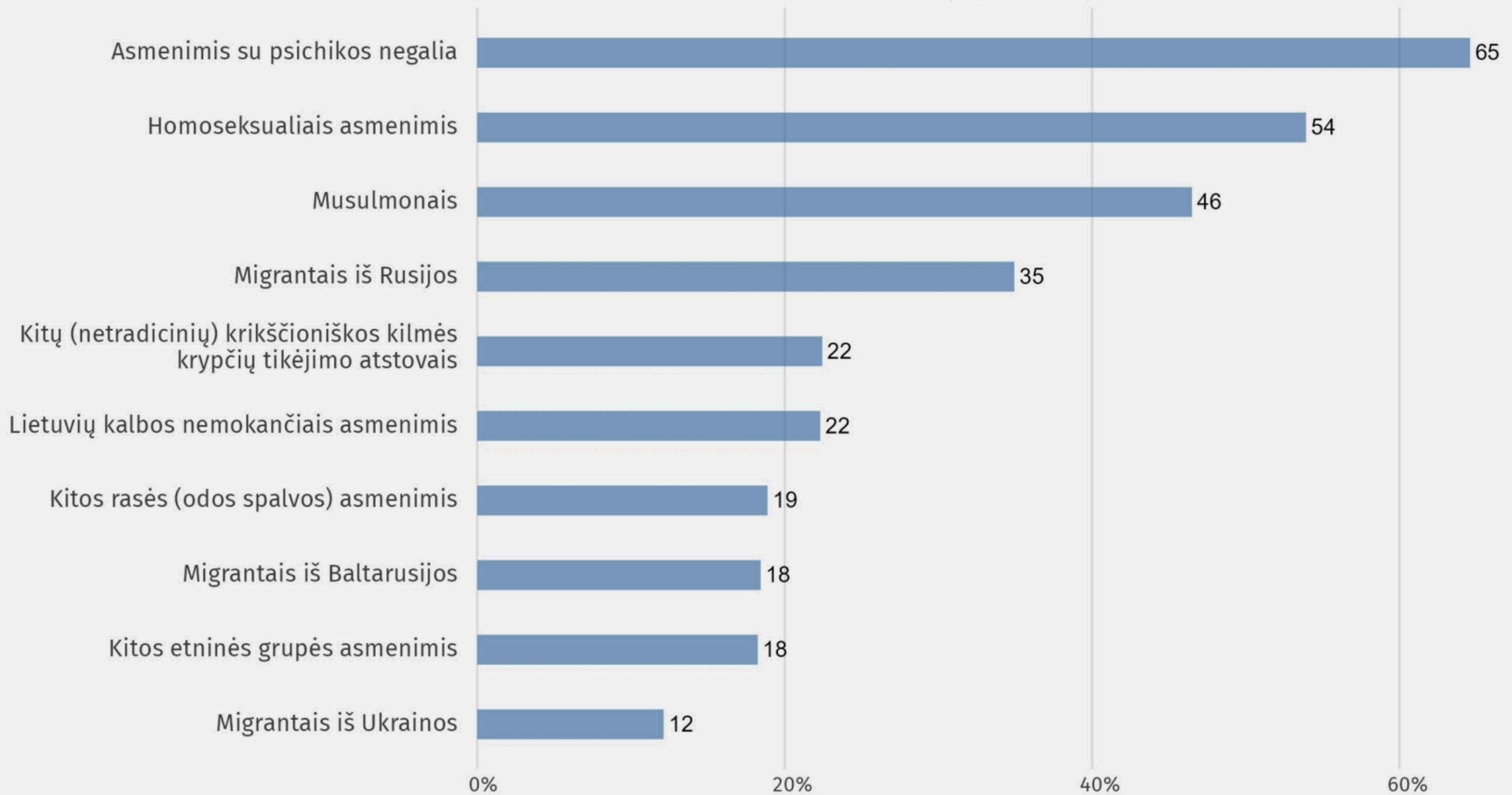
Equity = Fairness

Equity is about making sure people get access to the same opportunities.

Sometimes our differences or history can create barriers to participation, so we must **FIRST ensure EQUITY** before we can enjoy equality.

**Kodėl svarbu mokykloje ir
karjeros konsultavime skatinti
lygias galimybes?**

SU KUO IŠ IŠVARDYTŲ ŽMONIŲ GRUPIŲ JŪS NENORĖTUMĖTE GYVENTI KAIMYNYSTĖJE? (% , 2023 m.)

SU KUO IŠ ŠIŲ ŽMONIŲ GRUPIŲ JŪS NENORĖTUMĖTE DIRBTI VIENOJE DARBOVIETĖJE? (% , 2023 m.)

**Kaip stereotipai ir išankstiniai
nusistatymai gali paveikti
mokinių pasirinkimus?**

Ran Zheng ilustracija

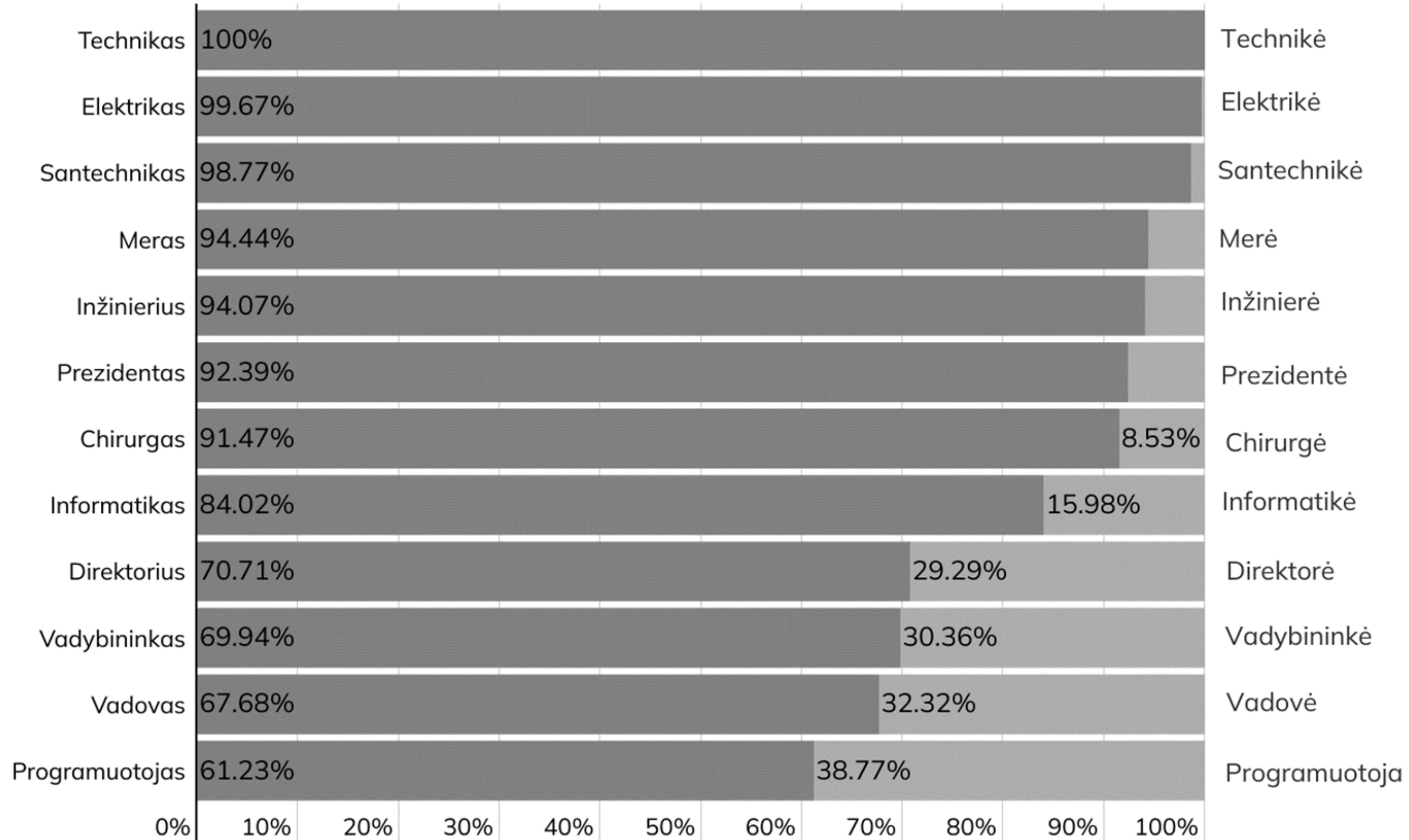
**Tėvai 6x labiau
įsivaizduoja
vyrus kaip
mokslininkus ir
atletus negu
moteris (85% vs
15%)**

Inžinierius - 8x

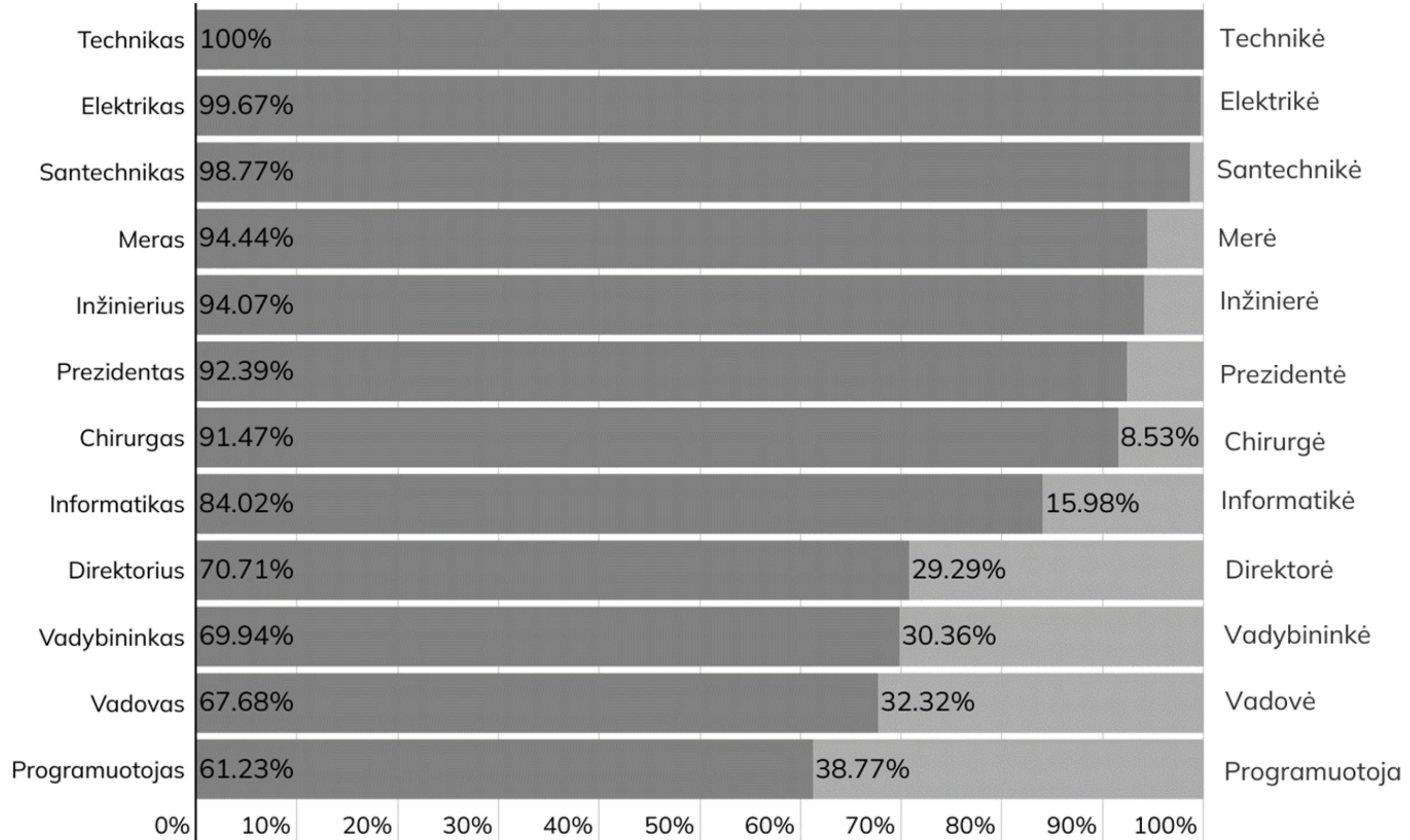

Profesinis orientavimas Lietuvos žiniasklaidoje

Profesinis orientavimas Lietuvos žiniasklaidoje

- Etniniai ir rasiniai stereotipai
- Socialinės klasės stereotipai
- Akademiniai stereotipai
- Socialinių vaidmenų lūkesčiai

Renkantis aukštojo mokslo ir pomokyklines studijas smarkiai išsiskiria moterų ir vyrų pasirinkimai. Tai sukuria profesinę segregaciją pagal lytį.

Lietuvoje 44 proc. moterų studijuoja švietimo, sveikatos, socialinės, humanitarinės ir meno krypties mokslus, o šių sričių mokslus renkasi tik 17 proc. vyrų.

Lietuvos universitetuose tarp studijuojančiųjų kalbas ir žurnalistiką vyrai sudaro 18 proc., teisę – 32 proc. Vyrų dominuojamose profesijose – informacijos ir ryšio technologijose, inžinerijoje ir inžinerinėse profesijose, architektūroje ir statyboje – moterys sudaro atitinkamai 13,5 proc., 21 proc. ir 23 proc.

Šaltinis:

Lygių galimybių kontrolieriaus tarnyba
Lyčių lygybės indeksas, Europos lyčių lygybės institutas, 2022.

Valstybinė duomenų agentūra: Universitetų studentai.

**Laikas diskusijai. Su kuo
susiduria mokiniai ir kaip
aš galiu padėti?**

GALIMYBĖS

● **Stereotipų mažinimas**

● **STEM įtraukties skatinimas**

● **Įtraukios mokyklos aplinkos
kūrimas**

POZITYVŪS POKYČIAI

- **Daugiau pasirinkimų**

- **Daugiau įvairovės**

- **Daugiau išpildyto potencialo**

KĄ GALIME DARYTI?

1

Šias temas įtraukti į visus mokomuosius dalykus

2

Užtikrinti mentorių, kalbėtojų įvairovę. Užtikrinti veiklų įvairovę.

3

Mokyklos politika

PLATUS GALIMYBIŲ SPEKTRAS

• Pasiūlykite
pavyzdžių

• Priminkite
interesų
svarbą

• Išplėskite
suvokimo
ribas

• Pasiūlykite
konkrečias
veiklas

• Švieskite
mokyklos
bendruomenę

Nuosekliai kalbėkite apie stereotipus ir jų poveikį karjeros pasirinkimams su visa mokyklos bendruomene

**Atsiminkite: konsultuojame
žmogų, o ne stereotipą!**

**Konsultuojame talentus,
gebėjimus ir pomėgius, o ne
stereotipą!**

Veiksmų planas

Išbandykime

**Vyrai yra geresni mokslininkai
nei moterys.**

**Moterys yra emocionalesnės už
vyrus.**

**Lėlės yra tinkamas žaislas
berniukams.**

**Moterims labiau tinka dirbti
švietime negu vyrams.**

**Vyrai yra ambicingesni už
moteris.**

- **Pasirenkite pavyzdžių**
- **Pasirenkite statistikos**
- **Moderuokite diskusiją**

Profesijos yra visiems

- Užduotis: Sukurkite stalo žaidimą su profesijų pasirinkimais. Kiekvienas žaidėjas pradeda žaidimą ir turi pasirinkti profesiją iš sąrašo (galima pasirinkti korteles su įvairiais pavyzdžiais). Prie kiekvienos profesijos aprašykite, kokie įgūdžiai ir pomėgiai reikalingi (pavyzdžiui, mokytojo profesijai reikia kantrybės, inžinieriui – loginio mąstymo). Mokiniai turi pereiti įvairias profesijas ir suprasti, kad visos jos yra prieinamos visiems, nesvarbu, kokios lyties, kilmės ar socialinės padėties jie būtų.
- Diskusija: Aptarkite, kokias profesijas mokiniai pasirinko ir kodėl. Paaiškinkite, kad pasirinkimai turi būti grindžiami interesais ir gebėjimais, o ne tradiciniais įsitikinimais.

Sukurk istoriją!

- Užduotis: Paprašykite mokinių parašyti arba sukurti istoriją apie žmogų, kuris pasirinko profesiją, kuriai jis ar ji buvo aistra (pvz., inžinierius, kuris mėgo piešti, ar gydytojas, kuris labai domėjosi gamta). Paskatinkite juos sukurti veikėją, kuris gali būti bet kokios lyties ir pasirinkti karjerą pagal savo pomėgius.
- Diskusija: Aptarkite, kaip istorija atspindi lygias galimybes ir kodėl svarbu, kad visi mokiniai galėtų siekti savo svajonių profesijų, nesvarbu, kokios būtų jų lytis, rasė ar socialinė padėtis.

Stereotipai ir įsitikinimai

- Užduotis: Paruoškite sąrašą profesijų, kurios dažnai būna susijusios su stereotipais (pvz., „vyriškos“ profesijos – inžinerija, technologijos; „moteriškos“ profesijos – slauga, mokytojavimas). Paprašykite mokinių pasirinkti 5 profesijas iš šio sąrašo ir aprašyti, kodėl jie mano, kad tos profesijos priskiriamos tam tikrai lyčiai ar grupei.
- Diskusija: Kiekvienas mokinys dalijasi savo apmąstymais ir pateikia alternatyvius argumentus, kodėl tai nėra teisinga. Skatinkite mokinius galvoti, kaip būtų galima pakeisti šiuos stereotipus ir parodyti, kad bet kuris asmuo gali pasirinkti bet kurią profesiją pagal savo interesus ir gebėjimus.

Įgūdžių žemėlapis

- Užduotis: Sukurkite „įgūdžių ir interesų tinklą“ – didelį popieriaus lapą, kuriame mokiniai užrašo savo įgūdžius ir interesus (pavyzdžiui, „gerai dirbu su kompiuteriais“, „domiuosi gamta“, „mėgstu dirbti su žmonėmis“ ir pan.). Po to mokiniai turi susieti šiuos interesus su galimomis karjeros galimybėmis.
- Diskusija: Aptarkite, kaip šie įgūdžiai ir interesai gali praplėsti karjeros galimybių spektrą, kad jie nepriklausytų tik nuo išorinių stereotipų (pvz., moteris negali būti inžinierė arba vyras negali būti socialinis darbuotojas).

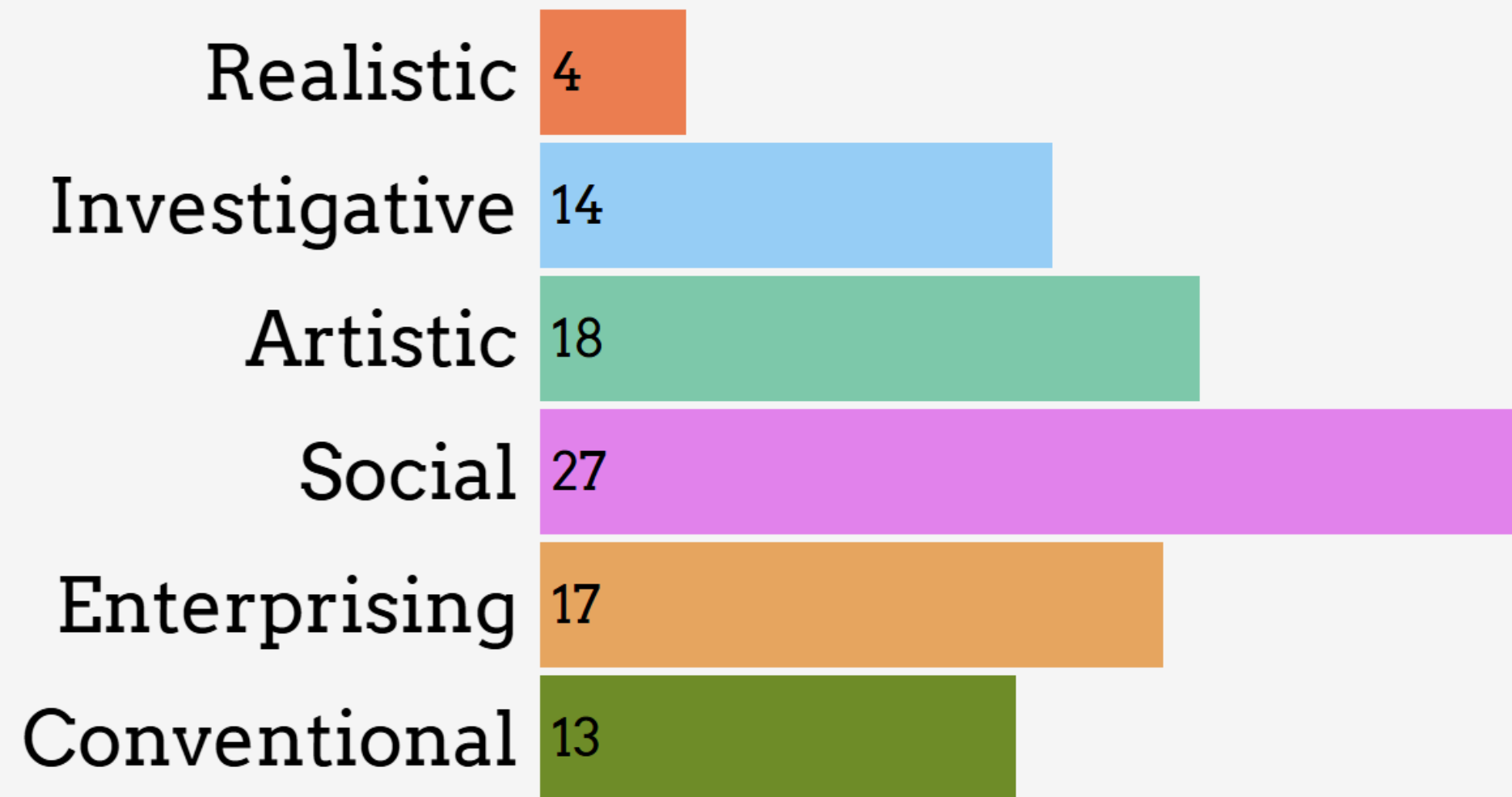
Darbo pokalbio simuliacija

- Užduotis: Suorganizuoja darbo pokalbių simuliaciją, kurioje mokiniai vaidina tiek darbdavius, tiek kandidatus. Prieš simuliaciją paprašykite mokinių pasvarstyti, kokie gali būti stereotipai, kuriuos jie gali patirti darbo pokalbiuose (pvz., lyties, amžiaus, etninės kilmės pagrindu). Vaidindami darbdavį ir kandidatą, mokiniai turi praktikuoti pokalbius, kuriuose jie atsisako išankstinių nuostatų ir koncentruojasi tik į kandidatų įgūdžius ir patirtį.
- Diskusija: Aptarkite, kaip mokiniai jautėsi ir kokius stereotipus ar išankstines nuostatas jie patyrė, bei kaip juos galima įveikti. Tai padės mokiniams suvokti, kaip svarbu nevertinti kitų žmonių pagal išvaizdą, lytį ar kitus veiksnius, o tik pagal jų tikruosius gebėjimus.

Kitos galimybės

- **Metodas “Ženk žingsnį į priekį”**
- **Profesijų kortelės ir diskusija**
- **Įkvepiančių pavyzdžių nagrinėjimas**
- **Kritinis mąstymas apie stereotipus**
- **RIASEC testas**

These are the results from the **IIP RIASEC Markers**. Your scores for each of the 6 basic interest areas are below.

Resursai

- **Challenging Social Inequality Through Career Guidance**
- Įvairovės resursai: https://www.thecdi.net/resources/cdi-resources/diversity-resources_
- **www.nepatogauskinoklase.lt**
- **The National Center for Women in Technology:**
<https://ncwit.org/>
- **<https://eurydice.eacea.ec.europa.eu/>**

Kitos galimybės

- **Lanksčių darbo modelių pristatymas**
- **Mentorystės programos**
- **.... ?**

Refleksija ir klausimai

The background features three vertical bars on the left: a light red bar, a light blue bar, and a light beige bar. In the top right and bottom right corners, there is a decorative pattern of small, light red dots arranged in a grid that fades out towards the center.

AČIŪ JUMS

pau.dregvaite@gmail.com